

Dosarul nr. 2ra-1751/22
2-20053932-01-2ra-14122022

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni – V. Botnaraș
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca

ÎNCHEIERE

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cristian Petrașco,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Timotin împotriva lui Cristian Petrașco cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Cristian Petrașco și s-a menținut hotărârea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, prin care s-a admis acțiunea depusă de Ruslan Timotin,

constată:

La 19 mai 2020, Ruslan Timotin, reprezentat de avocatul Mihail Eșanu, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de chemare în judecată împotriva lui Cristian Petrașco cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 5-6, 17 recto-verso).

În motivarea acțiunii a invocat că, potrivit recipisei din 21 februarie 2019, scrisă autentic de către Cristian Petrașco, ultimul a luat cu titlu de împrumut de la Ruslan Timotin suma de 900 de euro, pentru o perioadă de 6 luni, urmând să o restituie până la 21 august 2019, iar în caz de nerestituire la timp, s-a obligat să achite o dobândă de întârziere.

Reclamantul a indicat că, Cristian Petrașco nu și-a exercitat cu bună credință obligațiile asumate de a restitui în termen suma împrumutată. Astfel, întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă extrajudiciară, a expedit la 06 martie 2020 somație prin care a solicitat executarea benevolă a obligației de restituire a împrumutului, însă, cerințele sale nu au fost satisfăcute.

Astfel, reclamantul a considerat că este îndreptățit de a pretinde pe cale judecătorească încasarea de la Cristian Petrașco a datoriei conform recipisei în sumă de 900 de euro și a dobânzii de întârziere în sumă de 62,01 euro.

Reclamantul Ruslan Timotin a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea de la Cristian Petrașco în beneficiul său a datoriei în sumă de 900 de

euro, a dobânzii în sumă de 62,01 euro și compensarea cheltuielilor de judecată formate din 3 900 de lei pentru asistență juridică și 581 de lei pentru taxa de stat.

Prin hotărârea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a admis acțiunea depusă de Cristian Petrașco.

S-a încasat de la Cristian Petrașco în beneficiul lui Ruslan Timotin datoria în sumă de 900 de euro și dobânda în sumă de 62,01 euro, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești, taxa de stat în cuantum de 581 de lei achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 3 900 de lei pentru asistența juridică (f.d. 38, 43-46).

La 16 martie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Cristian Petrașco a declarat apel împotriva hotărârii din 02 martie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni (f.d. 41-42).

Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Cristian Petrașco și s-a menținut hotărârea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni (f.d. 66, 67-73).

În consolidarea soluțiilor instanțele ierarhic inferioare au reținut că, potrivit recipisei din 21 februarie 2019, anexate la materialele cauzei în original, Ruslan Timotin, în calitate de creditor (împrumutător), a transmis lui Cristian Petrașco, în calitate de debitor (împrumutat), suma bănească de 900 de euro, care urma să fie restituită până la 21 august 2019.

Instanțele inferioare au considerat că recipisa din 21 februarie 2019, scrisă personal și semnată olograf de către Cristian Petrașco, confirmă că acesta a primit de la Ruslan Timotin mijloace bănești în sumă de 900 de euro și s-a obligat să le restituie în termenul convenit de părți. Însă, în cadrul examinării litigiului, împrumutatul nu a demonstrat prin probe pertinente și concludente că și-a executat obligația asumată de a restitui împrumutul în termen.

Astfel, având în vedere că Cristian Petrașco nu a stins datoria care o are față de Ruslan Timotin, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia că urmează să încaseze forțat de la Cristian Petrașco datoria în sumă de 900 de euro, precum și dobânda în mărime de 62,01 euro pentru neexecutarea în termen a obligației de restituire a împrumutului.

Cu titlu subsecvent, instanța de apel a apreciat critic argumentele lui Cristian Petrașco, precum că recipisa ar fi fost întocmită în condiții neclare, din motiv că acestea sunt declarative și fără suport juridic.

La 27 octombrie 2022, Cristian Petrașco a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 02 martie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii depuse de Ruslan Timotin (f.d. 78-79).

În motivarea recursului a invocat că prima instanță a examinat cauza în lipsa sa, deși, în baza art. 205 și art. 206 din Codul de procedură civilă era obligată să amâne ședința de judecată din data de 02 martie 2022, deoarece absența sa de la acea ședință era motivată, fiind în concediu medical. Cu atât mai mult că, prin referință a solicitat examinarea cauzei cu prezența sa și a reclamantului.

La fel, recurentul a indicat că prima instanță trebuia să aplice prevederile art. 206 alin. (4) din Codul de procedură civilă și să scoată de pe rol cererea de chemare în judecată, or, reclamantul neîntemeiat și în mod repetat nu s-a prezentat la ședința de judecată din data de 02 martie 2022.

Cu referire la fondul cauzei, recurentul a notat că recipisa din 21 februarie 2019, potrivit căreia el a împrumutat de la Ruslan Timotin suma de 900 de euro, a fost întocmită în condiții neclare, Ruslan Timotin având intenții de rea-credință, atitudine necorectă, necinstită și vicleană față de dânsul, fapt ce contravine art. 9¹ din Codul civil.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, or, circumstanțele invocate de reclamant nu sunt dovedite prin probe pertinente, veridice și suficiente.

La 15 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Ruslan Timotin și reprezentantului acestuia pentru notificare copia recursului declarat de Cristian Petrașco împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs. Deși, conform avizelor de recepție a trimiterilor poștale DS8007997032AS și DS8007997005AS, intimatul Ruslan Timotin și reprezentantul acestuia, avocatul Mihail Eșanu, au recepționat la 20 decembrie 2022 copia recursului declarat de Cristian Petrașco, aceștia nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu depus referințe.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii v. Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag v. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa v. România*, 09 decembrie 2014, § 16; *Tence v. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Pononyov v. Ucraina*, 03 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko v. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 13 octombrie 2022. Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc cu numărul de ieșire 9720, copia deciziei motivate din octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces pentru notificare la 13 decembrie 2022 (f.d. 75), însă, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul când decizia instanței de apel a fost comunicată efectiv recurentului. Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces

sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Cristian Petrașco rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea unor temeuri similare celor expuse în cererea de apel.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Cristian Petrașco nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziilor instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Cristian Petrașco nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Cristian Petrașco a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „*Levages Prestations Services*” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher v. Cehia*, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Cristian Petrașco împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Cristian Petrașco împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas